

УДК 81'373.22

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.4.6>

Н. М. ШУЛЬСЬКА

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальних комунікацій,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: chulska.natalia@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4703-1798>*

Р. С. ЗІНЧУК

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови та лінгводидактики,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: zinchuk.ruslana@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5432-7346>*

Ю. М. КОСТЮК

*доктор філософії з філології,
викладач кафедри української мови та славістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна
Електронна пошта: yuliia.kostiuk@tnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-2750-4359>*

**АНТРОПОНІМНА ЛЕКСИКА ЯК ОСНОВА ТВОРЕННЯ ПОЗИВНИХ
УКРАЇНСЬКИХ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ: НА МАТЕРІАЛІ МОВИ МЕДІА**

Стаття присвячена комплексному аналізу антропонімної лексики як основи творення позивних українських захисників і захисниць у сучасному медійному дискурсі. З'ясовано, що антропоніми відіграють визначальну роль у формуванні індивідуалізованих найменувань, оскільки забезпечують природний зв'язок між особистою ідентичністю військових та їхньою новою комунікативною роллю в умовах війни. Власні імена, прізвища та їхні асоціативні трансформації формують семантично насичену, впізнавану й стійку базу для позивних. На матеріалі сучасного воєнного медіадискурсу визначено кілька продуктивних груп таких найменувань. До них належать позивні, мотивовані особовими іменами та іменними асоціаціями. Зауважено, що власні особові імена – одна з найактивніших лексичних баз для творення позивних, оскільки офіційні антропоніми відразу пов'язані з носіями, вони часто слугують джерелом прямої та стилізованої номінації. Диференційовано позивні, що постали на основі запозичених англійських чоловічих і жіночих імен. Вони поширені в сучасній військовій комунікації, особливо серед чоловічого антропонімікону. У мові медіа частотні позивні, утворені від офіційних прізвищ, що демонструють високу дериваційну продуктивність завдяки редеривації, усіченню, асоціативному переосмисленню та іншим фонетико-словотвірним модифікаціям. Значну частку становлять позивні, що постали шляхом асоціативного зближення прізвища зі звичними для мовця лексемами. Окрему групу формують найменування, побудовані на подібності до імен і прізвищ відомих діячів, героїв кіно, анімації, фольклорних, біблійних чи міфічних персонажів, що відображають індивідуальний стиль, гумор або прагнення до ототожнення з героїчними образами маскультури. Класифікація найменувань цього лексичного пласту підтверджує багатовекторність джерел номінації та відображає національно-культурну специфіку сучасного українського антропонімікону. Підсумовано, що сукупно ці процеси демонструють складний семантико-мотиваційний механізм творення позивних та їхню важливу соціокультурну функцію в умовах воєнного часу.

Ключові слова: антропонімна лексика, позивний, російсько-українська війна, неофіційний медіадискурс.

Поставлення проблеми. У сучасному українському публічному просторі позивні військовослужбовців Збройних сил України та Сил оборони посідають особливе місце:

вони функціують не лише як засіб комунікації й ідентифікації в бойових умовах, але як важливий елемент національної пам'яті, символічний маркер опору та стійкості. Після 2014 року,

а особливо з початком повномасштабної російсько-української війни, позивні стали повноправними одиницями медійного дискурсу. Вони з'являються в новинах, інтерв'ю, документальних фільмах, соціальних мережах та художніх текстах, формуючи уявлення суспільства про сучасних українських захисників і захисниць. У цьому контексті вивчення неофіційних імен військових стає не лише лінгвістично значущим, а й суспільно необхідним: ці назви є концентрованими смисловими утвореннями, що фіксують особистий досвід, характер, професійну роль або культурну самоідентифікацію.

Особливої уваги потребує антропонімна лексика, яка постає однією з провідних основ творення позивних. Використання особових імен, прізвищ, їхніх варіацій і асоціативних модифікацій, а також запозичених імен формує важливий пласт номінацій, що поєднує приватну ідентичність особи з її новою роллю — воїна / воїнки, командира / командирки, медика / медикіні, розвідника / розвідниці тощо. Антропоніми забезпечують позивним гнучкість і водночас упізнаваність: від прямого використання імен чи скорочених прізвищ до асоціативних форм, які можуть наділяти носія символічними рисами або узагальненими характеристиками. Запозичені й стилізовані імена також легко інтегруються в український воєнний медіапростір, демонструючи відкритість системи позивних та її взаємодію зі світовим культурним контекстом.

Актуальність дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, позивні — це частина живої воєнної комунікації, а тому їхній аналіз дає змогу зафіксувати важливі мовні процеси сучасності. По-друге, мова медіа відіграє ключову роль у закріпленні та популяризації позивних, трансформуючи їх із внутрішньовійськового засобу комунікації на суспільно впізнавані антропоніми. По-третє, аналіз антропонімної основи неофіційних імен військових сприяє кращому розумінню того, як українці конструюють образи героїв, як надають значення власним іменам у нових екстремальних умовах та як формують вербалізовані символи опору. Вивчення антропонімної лексики як бази творення позивних українських захисників і захисниць на матеріалі мови медіа — важливий крок до системного

осмислення новітньої української номінативної практики, що відображає історичний досвід, культурні коди та соціальні уявлення про героїзм і національну суб'єктність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасній українській науковій та публіцистичній думці простежуємо стійкий інтерес до феномену військових позивних як маркерів ідентичності, соціальної взаємодії та мовотворчої динаміки. Дослідники сьогодні наголошують на культурній символіці та колективній пам'яті, відтворених в антропоніміці сучасного війська [Белей]. О. Лисенко зосереджує увагу на військових позивних українських письменників, демонструючи перетин творчої, особистісної та фронтової ідентичностей [Лисенко]. У студіях О. Мироненко вторинні номінації розглянуто як інструмент соціокультурної самоідентифікації військових. Авторка аналізує мотиваційні моделі та дискурсивні функції позивних, підкреслюючи їхню роль у формуванні групової солідарності та внутрішньої комунікації [Мироненко]. Значний внесок у систематизацію позивних зробила Н. Павликівська. У її працях послідовно висвітлено вторинну номінацію позивних [Павликівська 2019] і їхні семантико-мотиваційні особливості [Павликівська 2023]. Словотвірні параметри позивних розкрито у статті С. Петрової, присвяченій позивним українок-військовослужбовиць [Петрова]. Акцент на гендерному аспекті дає змогу поглибити розуміння механізмів творення номінацій та відобразити особливості мовної поведінки жінок у військовому середовищі. Соціолінгвістичний погляд представлено в роботі О. Филя, який аналізує позивні як комунікативний інструмент та механізм конструювання соціальних зв'язків у фронтовому середовищі на основі інтерв'ю з учасниками війни [Филь]. Комплексний опис мотиваційних і семантичних характеристик представлено у праці Н. Хрустик, С. Петрової та С. Серкала [Хрустик, Петрова, Серкал]. Розширення антропонімного поля у воєнному медіадискурсі аналізують Н. Шульська, О. Кирилюк та В. Салтан, зосереджуючи увагу на специфіці творення неофіційних номінацій та їхній ролі у формуванні нової воєнної терміносистеми [Шульська, Кирилюк, Салтан]. Сьогодні дослідники вивчають мотиваційні, лексико-семантичні особливості

та комунікативні функції військових номінацій [Shulska 2022], торкаються питання міжкультурного виміру, аналізу неофіційних іменувань у політичному медіадискурсі [Shulska 2023]. У сучасній науковій парадигмі дослідницької уваги потребує антропонімна лексика, яка становить ключове підґрунтя для творення позивних українських захисників і захисниць, адже саме вона забезпечує мотиваційну, культурну та символічну основу номінацій. Її вивчення дає змогу зрозуміти механізми формування особистісної та групової ідентичності військових, а також простежити зв'язок між мовою, традицією та живим воєнним досвідом.

Мета статті – аналіз антропонімної лексики як основи творення позивних українських захисників і захисниць на матеріалі сучасного медійного дискурсу, а також встановлення семантичних, мотиваційних і соціокультурних чинників, що визначають формування цих найменувань у мовному просторі воєнного часу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Антропонімна лексика відіграє ключову роль у творенні позивних українських захисників і захисниць, оскільки вона забезпечує природний зв'язок між індивідуальною ідентичністю бійця чи бійчині та їхньою новою роллю у військовому середовищі. Використання імен, прізвищ та їхніх асоціативних трансформацій створює стабільну, легко впізнавану й водночас семантично насичену основу для появи гетеронімних та напівофіційних позивних.

Комплексний аналіз сучасного воєнного медіадискурсу дає змогу виокремити кілька основних тематичних груп позивних українських захисників і захисниць, що постали на основі антропонімної лексики.

1. *Прізвиська, вмотивовані власними особовими іменами й викликаними іменними асоціаціями.* Власні особові імена – одна з найактивніших лексичних баз для творення позивних, оскільки офіційні антропоніми відразу пов'язані з носіями. Імена постають джерелом прямої та стилізованої номінації. З імен зазвичай утворюють прямі позивні, що підкреслюють індивідуальність носія, пор. *Герой України Євген (Адам) Межєвікін: «Танки і далі залишаються технікою, яка може вирішити результат бою»* (lb.ua/society, 02.11.2024); *Боець полку «Азов» «Георгій» розповів, чому*

захисники Маріуполя раділи найбільше, коли один з гвинтокрилів приземлився в їх розташування (gazeta.ua, 09.07.2022); *«Після теракту в Оленівці я зрозумів, що головне – дожити до обміну»–Дмитро Козацький з позивним «Орест» із Малина* (suspilne.media, 09.01.2024); *Український снайпер на позивний «Олексій» ліквідував російського генерала* (gazeta.ua, 17.04.2022).

Серед номінативних моделей найпоширеніші скорочені форми й зменшено-пестливі варіанти власних імен, асоціативні зближення з особовими іменами, які використовують для спрощення або підкреслення індивідуальної особливості носія. Цим ім'ям бійця могли звати в сім'ї чи серед друзів, пор. *Андрон < Андрій: 9 червня 2025 року на фасаді Шешорської гімназії імені В'ячеслава Чорновола відкрили анотаційну дошку захисникові України Андрієві Козлану (позивний «Андрон») – старшому солдатowi, вірному військовій присязі, який віддав своє життя за нашу свободу* (galychyna.if.ua, 11.06.2025); *Алекс < Олексій: Старший солдат Олексій з позивним «Алекс» служить у 124 окремій бригаді територіальної оборони Збройних сил України* (suspilne.media, 19.06.2024); *Льоха < Олексій: Побратими у Національній гвардії одразу дали чоловіки позивний Льоха* (vsn.ua, 18.04.2025); *Льохіч < Олексій: Пам'яті парамедика, лейтенанта поліції Олексія Наборського (позивний «Льохіч»)* (ukrinform.ua, 12.11.2024); *Ярик < Ярослав: Ніс пораненого побратима 4 км. Як на фронті воює далекобійник з Івано-Франківська на позивний Ярик* (suspilne.media, 01.10.2022); *Дімон < Дмитро: «Дімон» з 58-ї бригади: історія мужності та порятунку на війні* (pravdorub.live, 19.03.2025); *Дімас < Дмитро: «Дімас» і «Богдана»: історія артилериста, що нищить ворога сталевим вогнем* (armyinform.com.ua, 09.02.2025).

2. *Позивні, що постали на основі запозичених (англійських) чоловічих чи жіночих імен.* Позивні, утворені від англійських імен – поширене явище в сучасній українській військовій комунікації, особливо це стосується чоловічого іменування, пор. *«Я роблю все, щоб досягти перемоги»: історія військовослужбовця із Запоріжжя на позивний Джон* (suspilne.media, 20.08.2023); *Про бої на острові Нестрига під Херсоном розповів військовий*

ЗСУ на позивний *«Джсек»*: пекло, що загартувало сталь (rivdenukraine.com.ua, 11.05.2025); *«Восьмеро орків були зі мною в окопі»*: боєць з позивним *«Том»* розповів про пережите на службі (life.pravda.com.ua, 19.04.2024); Боєць спецпідрозділу Військово-морських Сил, кулеметник на позивний *«Нік»*, розповів, що під час операцій у морі захисників супроводжують тварини (glavcom.ua, 10.03.2024); Історія військового зв'язківця на позивний *«Рік»* з Миколаївщини: як відмінні знання тактичної медицини врятували йому життя (rivdenukraine.com.ua, 16.10.2024). Такі імена часто трапляються у фільмах, іграх, військових серіалах, де персонажі мають прості англійські імена. Вони легко запам'ятовуються та асоціюються з хоробрістю, силою або професійністю. Використання імені як позивного створює відчуття індивідуальності, але водночас не розкриває справжнього імені військового – це своєрідна форма маскування з людським обличчям.

Часто позивні, утворені від англійських чоловічих імен, мають індивідуальну мотивацію, пов'язану з власним ім'ям або прізвищем військовослужбовця. Такі неофіційні антропоніми постали на основі асоціативного зближення з офіційними онімами: власними іменами, пор. *Майкл* < Михайло, пор. *Михайло Кмитюк* (*«Майкл»*), командир окремого загону безпілотних систем *«Тайфун»* (ukrinform.ua, 04.03.2025); *Боб* < Богдан, пор. *Богдан*, позивний *Боб*, із Кропивницького. Колись він фарбував машини й ганяв на велосипеді в екстремальних дисциплінах. Тепер – оператор важкого дрона у 2-й РВБнАК 91-го окремого батальйону (91battalion.mil.gov.ua, 15.07.2024); *Сем* < Семен, пор. *Герой Семен Обломей* (позивний *«Сем»*) (life.pravda.com.ua, 19.04.2023); прізвищами: *Боб* < Бобков, пор. *Про це в етері «Суспільне. Студія»* 9 липня розповів старший офіцер відділення комунікацій 37-ї окремої бригади морської піхоти *Денис Бобков* на позивний *«Боб»* (suspilne.media, 09.07.2025); *Сем* < Семенець, пор. *Максим Семенець*, позивний *«Сем»* – начальник групи планування 128 батальйону територіальної оборони Дніпровського р-ну м. Києва (suspilne.media, 09.08.2024); *Білл* < Белов, пор. *Белов Євген Олександрович* (позивний *Білл*) 1973 року народження (suspilne.media, 06.06.2023).

Спорадично фіксуємо жіночий позивний цього типу: *Позивний «Мері»* (від імені *Марія*) (zoloto.city, 11.03.2023). Бачимо, що мовна асоціація в таких позивних робить неофіційне найменування органічним і водночас відмінним, допомагає легко запам'ятати його та надає образу військового сучасного, інтернаціонального забарвлення. Вибір англійських імен свідчить про відкритість українського військового середовища до глобальних культурних впливів і про належність до спільної міжнародної воєнної традиції.

3. *Позивні, мотивовані офіційними прізвищами носіїв*. Група позивних, утворених від прізвищ, є однією з найпродуктивніших у сучасному військовому ономастиконі, оскільки прізвище виконує роль уже готової індивідуалізувальної основи, яку легко піддати різноманітним дериваційним і фонетико-структурним модифікаціям. Такі позивні найчастіше постають унаслідок редеривації, усічення, асоціативного переосмислення, суфіксації та інших способів фонетичного та словотвірного перетворення прізвищевої основи. Саме завдяки цьому вони природно, швидко й ненав'язливо входять у комунікативну практику військового колективу.

Фіксуємо такі неофіційні антропоніми цієї групи: *Мартин* < Мартинов: *Воював у складі Добровольчого Українського Корпусу «Правий сектор», отримав позивний «Мартин»* (memory.dp.ua); *Шева* < Шевченко: *Дмитро Шевченко, військовослужбовець спецпідрозділу ГУР МО України «Kraken» з позивним «Шева NLAW», удостоєний звання Героя України (посмертно)* (mistosumy.com, 11.04.2025); *Сокол* < Соколенко: *Старший солдат Сергій Соколенко, позивний Сокол, загинув 20 квітня 2023 року під час оборони від окупантів міста Бахмут на Донеччині* (memorial.ua).

Значну частку становлять позивні, утворені шляхом асоціативного зближення прізвища зі звичними для мовця словами. Подібні деривати постають спонтанно: звуковий склад прізвища «підказує» певне слово або образ, що стає основою нового найменування. У таких випадках мовці використовують уже наявну лексему, а прізвище лише задає напрям асоціації. З огляду на це, такі позивні можуть набувати додаткових експресивних або символічних

відтінків значення, що підсилює роль антропонімної лексики як маркера неофіційного статусу особи. Так постали прізвиська **Голова** < Головань: *Пам'яті старшого лейтенанта поліції Сергія Голованьова (позивний «Голова»)* (ukrinform.ua, 25.11.2025); **Береза** < Березовський: *Книга пам'яті: Березовий Микола Вікторович (позивний «Береза»)* (memorial.ua).

4. Позивні, що постали на основі подібності до імен і прізвищ інших відомих осіб, кіно- і мультигероїв, фольклорних, біблійних чи міфічних персонажів. Такі позивні відбивають особистий стиль, гумор або асоціацію з героїчними образами маскультури, пор. «**Бетмен**» *упевнений у побратимах. А вони – в ньому* (ukurier.gov.ua, 08.06.2024); *Військовослужбовець Михайло на позивний «Джокер» служить у підрозділі безпілотних літальних апаратів 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади* (suspilne.media/uzhhorod, 26.04.2024); *З майстра спорту – в артилерію: історія бійця «Термінатора» із Хмельниччини* (xm-inside.com, 25.05.2025); *Історія «Роккі»: від охоронця – до розвідки ЗСУ* (suspilne.media, 06.06.2023); *Військовий з позивним «Морті», почувши звук дрона, дає вказівку про всяк випадок сховатись під деревом* (suspilne.media, 02.07.2024); *Робін Гуд став оборонцем Києва: поранений на Майдані чоловік пішов у тероборону* (bigkyiv.com.ua, 04.03.2023); *Позивний Том Соєр: історія нацгвардійця, який врятувався після вибуху міни під Бахмутом* (lifepravda.com.ua, 27.01.2023). Позивні цієї групи сформовані під впливом глобальної масової культури й часто несуть у собі образ героя, архетип або символічну рису, з якою військовослужбовець себе ототожнює. Такі другі

імена військових з'являються через популярність персонажів, які уособлюють сміливість, кмітливість, незалежність або силу. Їхні носії часто вибирають ім'я героя, який став взірцем або джерелом натхнення.

Висновки і пропозиції. Отже, проведене дослідження підтвердило, що антропонімна лексика відіграє визначальну роль у процесі творення позивних українських захисників і захисниць, формуючи семантичне й культурне підґрунтя цих найменувань у сучасному воєнному медіадискурсі. Аналіз матеріалу засвідчив, що позивні не є випадковими або спонтанними одиницями: за ними стоять чіткі мотиваційні, соціокультурні та психолінгвістичні чинники, які відображають як індивідуальні характеристики військових, так і ширші культурні коди українського суспільства в умовах війни. Виокремлені тематичні групи демонструють системність антропонімної бази позивних: це найменування, вмотивовані особливими іменами та породженими ними асоціаціями; позивні на основі англійськомовних імен; номінації, пов'язані з офіційними прізвиськами військових; а також неофіційні антропоніми, що виникли внаслідок подібності до імен і прізвищ відомих осіб, літературних і кіногероїв, фольклорних, міфічних чи біблійних персонажів. Така класифікація підтверджує багатовекторність джерел номінації та відображає національно-культурну специфіку сучасного українського антропонімікону.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в поглибленому аналізі прагматичних функцій позивних, їхнього поширення у міждискурсивному просторі та еволюції антропонімних моделей у тривалій перспективі.

ЛІТЕРАТУРА

- Белей Л. Українські позивні – від Байди до Баті. *Uchoose.info*: сайт. 2020. URL: <https://uchoose.info/ukrayinski-pozyvni-vid-bajdy-do-bati/>
- Лисенко О. Імена війни: як військові позивні отримали українські письменники. Читомо: сайт. URL: <https://chytomo.com/imena-vijny-iaki-vijskovi-pozyvni-otrymaly-ukrayinski-pysmenniky/>
- Мироненко О. Вторинні номінації як репрезентанти соціально-культурної ідентифікації українських військових. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 33 (2). С. 25–30. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.2.4>
- Павликівська Н. «Позивні» як антропоніми вторинної номінації. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2019. Вип. 28. С. 139–147. <https://doi.org/10.31652/2521-1293-2019-28-139-147>
- Павликівська Н. Військові псевдоніми: семантико-мотиваційний аналіз. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2023. Вип. 36. С. 126–136 <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2022-36-126-136>
- Петрова С. А. Позивні українських військовослужбовців-жінок, учасниць АТО/ООС: словотвірний аспект. *Філологічні студії*. 2020. Вип. 11. С. 74–78.

7. Филь О. Позивні на фронті як комунікативний інструмент і формат соціальних зв'язків (за матеріалами інтерв'ю з учасниками російсько-української війни). *Сторінки воєнної історії*. 2023. Вип. 27. URL: shron1.chtyvo.org.ua/Fyl_Oleksandr/Pozyvni_na_fronti_iak_komunikatyvnyi_instrument_i_format_sotsialnykh_zv'iazkiv.pdf
8. Хрустик Н., Петрова С., Серкал С. Позивні українських військовослужбовців: мотиви номінації. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Філологія. 2021. Вип. 26. Ч. 2(24). С. 104–114. [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2021.2\(24\).251860](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2021.2(24).251860).
9. Шульська Н. М., Кирилюк О. Л., Салтан В. Л. Неофіційна антропонімна лексика воєнного медіадискурсу: специфіка творення й номінація. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 6. С. 27–32. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/7.pdf
10. Shulska N., Kostusiak N., Rymar N., Zavarynska I., Mykhalchuk S., Bovda O. Call Names in Unofficial Communication of the Military: Specificity of Creation and Lexico-Semantic Base. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2022. Vol. 12, Issue 2, Spec. Issue XXX. P. 53–60. URL : http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120230/papers/A_11.pdf.
11. Shulska N., Kostusiak N., Zubach O., Pakholok V., Bukina N., Kevliuk I., Hammoor M. Unofficial Nominations of Modern Political Discourse in the Media: Intercultural Aspect. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13, Issue 1, Spec. Issue XXXII. P. 115–122. URL : http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130132/papers/A_21.pdf

REFERENCES

1. Belei, L. (2020). Ukrainian call signs – from Baida to Bati. Uchoose.info. Available at: <https://uchoose.info/ukrayinski-pozyvni-vid-bajdy-do-bati/>
2. Lysenko, O. (n.d.). Names of war: How Ukrainian writers received their military call signs. Chytomo. Available at: <https://chytomo.com/imena-vijny-iaki-vijskovi-pozyvni-otrymaly-ukrayinski-pysmennyky/>
3. Myronenko, O. (2024). Secondary nominations as representatives of socio-cultural identification of Ukrainian servicemen. *Zakarpatski Filologichni Studii*, 33(2), 25–30. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.2.4>
4. Pavlykivska, N. (2019). “Call signs” as anthroponyms of secondary nomination. *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Philology (Linguistics)*, 28, 139–147. <https://doi.org/10.31652/2521-1293-2019-28-139-147>
5. Pavlykivska, N. (2023). Military pseudonyms: Semantic and motivational analysis. *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Philology (Linguistics)*, 36, 126–136. <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2022-36-126-136>
6. Petrova, S. A. (2020). Call signs of Ukrainian female servicemen participating in ATO/JFO: Word-formation aspect. *Filologichni Studii*, 11, 74–78.
7. Fyl, O. (2023). Call signs at the frontline as a communicative tool and a form of social connections (based on interviews with participants of the Russian-Ukrainian war). *Storinky Voiennoi Istorii*, 27. Available at: http://shron1.chtyvo.org.ua/Fyl_Oleksandr/Pozyvni_na_fronti_iak_komunikatyvnyi_instrument.pdf
8. Khrustyk, N., Petrova, S., & Serkal, S. (2021). Call signs of Ukrainian servicemen: Motives of nomination. *Odesa National University Herald. Series: Philology*, 26(2[24]), 104–114. [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2021.2\(24\).251860](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2021.2(24).251860)
9. Shulska, N. M., Kyryliuk, O. L., & Saltan, V. L. (2024). Unofficial anthroponymic vocabulary of war media discourse: Specifics of creation and nomination. *Scientific Notes of Tavria National V. I. Vernadskyi University. Series: Philology. Journalism*, 35(74)(6), 27–32. https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/7.pdf
10. Shulska, N., Kostusiak, N., Rymar, N., Zavarynska, I., Mykhalchuk, S., & Bovda, O. (2022). Call names in unofficial communication of the military: Specificity of creation and lexico-semantic base. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 12(2), Special Issue XXX, 53–60. Available at: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120230/papers/A_11.pdf
11. Shulska, N., Kostusiak, N., Zubach, O., Pakholok, V., Bukina, N., Kevliuk, I., & Hammoor, M. (2023). Unofficial nominations of modern political discourse in the media: Intercultural aspect. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 13(1), Special Issue XXXII, 115–122. Available at: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130132/papers/A_21.pdf

N. M. SHULSKA

*Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of the Social Communications,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine
E-mail: chulska.natalia@ynu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4703-1798>*

R. S. ZINCHUK

*Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of the Ukrainian Language and Linguodidactics,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine
E-mail: zinchuk.ruslana@ynu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5432-7346>*

YU. M. KOSTIUK

*PhD in Philology, Lecturer at the Department of Ukrainian Language and Slavonic Studies,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine
E-mail: yuliia.kostiuk@tnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-2750-4359>*

**ANTHROPONYMOUS LEXICAN AS THE BASIS
FOR CREATING NAMES OF UKRAINIAN PROTECTORS:
ON THE MATERIAL OF THE LANGUAGE OF THE MEDIA**

The article is devoted to a comprehensive analysis of anthroponymic vocabulary as the basis for creating call signs of Ukrainian defenders in modern media discourse. It was found that anthroponyms play a decisive role in the formation of individualized names, as they provide a natural connection between the personal identity of the military and their new communicative role in wartime. Proper names, surnames and their associative transformations form a semantically rich, recognizable and stable basis for the emergence of heteronymous and semi-official call signs. Several productive groups of such names have been identified on the basis of modern military media discourse. These include call signs motivated by personal names and name associations. It is noted that proper personal names are one of the most active lexical bases for creating call signs, since official anthroponyms are immediately associated with their bearers, they often become a source of direct and stylized nomination. Callsigns that arose on the basis of borrowed English male and female names are differentiated. They are widespread in modern Ukrainian military communication, especially among the male anthroponymic. In the language of the media, frequent callsigns formed from official surnames demonstrate high derivational productivity due to rederivation, truncation, associative rethinking and other phonetic and word-forming modifications. A significant share is made up of callsigns created by associative rapprochement of the surname with lexemes familiar to the speaker. A separate group is formed by names built on the similarity to the names and surnames of famous figures, heroes of cinema, animation, folklore, biblical or mythical characters, reflecting individual style, humor or the desire to identify with heroic images of mass culture. The classification of call signs of this lexical layer confirms the multi-vector nature of the sources of nomination and reflects the national and cultural specificity of the modern Ukrainian anthroponymicon. It is concluded that together these processes demonstrate a complex semantic and motivational mechanism of call sign creation and their important socio-cultural function in wartime conditions.

Key words: anthroponymic vocabulary, call sign, Russian-Ukrainian war, unofficial media discourse.

Дата першого надходження рукопису до видання: 30.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.12.2025
Дата публікації: 31.12.2025